Sakin şehir (Cittaslow) olma potansiyeli olan yerleşmelerin değerlendirilmesi: Demre (Antalya) örneği

Evaluation of the cittaslow potential aettlements: Demre (Antalya) case study

Merve ZAYIM¹

¹İstanbul Üniversitesi, Coğrafya Bölümü, İstanbul, Türkiye

ORCID: 0000-0003-2191-1957

ÖZ

Yerleşme, tarihin en eski dönemlerinden beri insanoğlunun en temel ihtiyaçlarının başında gelmektedir. Yerleşmeyle birlikte toplumsal anlamda örgütlenmeye başlayan insanoğlu dün olduğu gibi bugün de yerleşme olgusuna önem vermektedir. İnsanların bir arada yaşamaya başlaması ve gittikçe yapay mekânlar oluşturmalarıyla ortaya çıkan şehirler günümüzde, artan nüfus ve sanayinin etkisiyle kendilerine özgü tarzlarını kaybetmeye başlamıştır. İnsanların rahatından çok, kalabalıkları genellikle sadece barındırmaya yönelik olan bu sistemler, insanları yeni arayışlara sevk etmiştir. Son yıllarda özellikle Avrupa'da ortaya çıkan "Yavaş" hareketi gittikçe tüm dünyaya yayılmaktadır. Öncelikle gıda sektöründe ortaya çıkan bu hareket, insanların küreselleşen düzende şehirlerin artık insan odaklı olmaması ve kültürel birçok alanın korunamaması gibi sebeplerin etkisiyle şehirlere de uygulanmaya başlamıştır. Nitekim Türkiye'de de en güzel örneklerine sahip olan Cittaslow (Sakin Şehir) Hareketi, şehirler için bir markalaşma aracı olmuştur. Yavaş Hareketi içinde gelişen Sakin Şehir, mekânsal olarak düzenlemeler yanında felsefe olarak insanın tüm faaliyetlerini de kapsamaktadır.

Belli kriterler ölçüsünde "Sakin Şehir" seçilen yerleşmeler, potansiyellerini doğru ölçüde kullanabilir ve bunu sürdürebilirse, hem ekonomik hem sosyal açıdan daha yaşanabilir şehirler olarak markalaşabilmektedir. Çalışma alanımız olan Demre, sahip olduğu doğal ve kültürel özellikler itibarıyla bu konuda büyük potansiyele sahiptir. Yerel kalkınma açısından da oldukça olumlu etkileri bulunabilecek olan bu sistemin potansiyelinin ortaya konmasıyla birlikte yerel halk açısından farklı ekonomik geliri olacağı da bir gerçektir. Yöresel ve yerel kimliğin ön plana çıktığı bu şehirler, belli kriterlere bağlı kalarak onları devam ettirdikleri için maddi manevi birçok kültürel özellikleri, sahip olunan dinamikleri nesillerden nesillere aktarabilme özelliğini de koruyabilmektedirler. Demre halkının temel geçim kaynağının tarım olması ve gittikçe bu tarım topraklarının azalması bölge için önemli bir sorun teşkil etmektedir. Bu açıdan sahip olduğu diğer birçok potansiyeli değerlendirerek, hem ekonomik açıdan sürdürülebilirlik hem de markalaşma yolunda atılabilecek adımlarla kendinden söz ettirebilecektir. Çalışmamızda temel amaç, Demre'nin mevcut potansiyelinin doğru ve emin adımlarla değerlendirilmesi, planlı ve programlı olarak işlevsellik kazanmasına dikkat çekmektir. Nitekim kapasitesi ve potansiyeli ölçüsünde bu gelişmeyi takip etmesi, sahip olduğu maddi manevi birçok değere de sahip çıkarak sürdürülebilirliğinin sağlanması açısından önemli olacaktır. Demre'nin Sakin Şehir kriterlerine uygunluğunun değerlendirilmesi ve bu başvurunun yapılabilmesi için gerekli kurum ve kuruluşlarla da irtibata geçilerek mevcut durumun ortaya konması amaçlanmaktadır. Yapılan araştırma ve çalışmalar bu potansiyelinin mevcut olduğunu ancak yanlış ve yıpratıcı bir şekilde büyümesinin son derece tahrip edici olacağı yönünde değerlendirilmektedir. Çalışmamızda Demre'nin olumlu yönden gelişmesi ve ilerlemesi için mevcut potansiyellerinin doğru ve planlı kullanması son derece önem arz etmektedir. Yapılacak herhangi bir yanlışlık ve yüzeysel planlamanın olumsuz etkileri geri döndürülemeyecek düzeyde olabileceğine dikkat çekilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Yerleşme, Sakin Şehir, Cittaslow, Sürdürülebilirlik, Demre.

ABSTRACT

The settlement has been one of the most basic needs of human beings since the oldest periods of history. Mankind, which started to organize in a social system with the settlement, gives importance to the fact of settlement as it did yesterday. The cities, which emerged as people started to live together and gradually create artificial spaces, started to lose their unique style with the effect of increasing population and industry. These systems, which are mostly intended to only accommodate the crowds, rather than the comfort of people, have led people to search for new ones. The "Slow" movement, which has emerged in Europe in recent years, is increasingly spreading all over the world. This movement, which emerged primarily in the food sector, has started to

Başvuru/Submitted: 06.04.2019 **Kabul/Accepted:** 08.05.2019

Sorumlu yazar/Corresponding author: Merve ZAYIM / mervez@istanbul.edu.tr

Atıf/Citation: Zayim, M. (2019). Sakin şehir (Cittaslow) olma potansiyeli olan yerleşmelerin değerlendirilmesi: Demre (Antalya) örneği. B. Gonencgil, T. A. Ertek, I. Akova ve E. Elbasi (Ed.), 1st Istanbul International Geography Congress Proceedings Book (s. 706-716) içinde. İstanbul, Türkiye: Istanbul University Press. <https://doi.org/10.26650/PB/PS12.2019.002.069>

be applied to cities due to reasons such as the fact that cities are no longer human-oriented and that many cultural areas cannot be preserved in a globalized order. Indeed, having the most beautiful examples in Turkey Cittaslow Movement, has been a branding tool for cities. Developing within the Slow Movement, the Cittaslow encompasses all spatial arrangements as well as all human activities as philosophy.

If the settlements selected as "Cittaslow" according to certain criteria can use their potential to the right extent and continue to do so, they can be branded as more livable cities both economically and socially. Demre, which is our field of study, has great potential in this regard due to its natural and cultural characteristics. It is a fact that this system, which can have positive effects in terms of local development, will have different economic income for local people as well. These cities, where local and local identity come to the forefront, maintain their ability to transfer the material and spiritual cultural characteristics and dynamics possessed from generations to generations as they continue to adhere to certain criteria. The main source of livelihood of the people of Demre is agriculture and the decrease of these agricultural lands is an important problem for the region. By evaluating many other potentials in this respect, it will be able to make itself heard with steps that can be taken both in terms of economic sustainability and branding. The main purpose of our study is to evaluate Demre's current potential with correct and confident steps and to draw attention to its planned and programmed functionality. As a matter of fact, the fact that it follows this development in terms of its capacity and potential will be important in terms of maintaining its material and moral values and ensuring its sustainability. It is aimed to evaluate the conformity of Demre with the Cittaslow criteria and to make contact with the necessary institutions and organizations in order to make this application. Researches and studies have shown that this potential is present but that its growth in a wrong and abrasive way will be extremely destructive.

In our study, it is of utmost importance for Demre to develop and progress positively and to use its current potential correctly and in a planned manner. It should be noted that any inaccuracies and superficial planning can be irreversible.

Keywords: Settlement, Cittaslow, Sustainability, Demre.

1. GİRİŞ

Küreselleşen dünyada gittikçe aynılan yerleşim ve yaşam alanları, insan ilişkileri yerini günümüzde farklı bir anlayışa bırakmaya başlamıştır. İnsanların doğal ihtiyaçlarına cevap vermemeye başlayan aşırı hız (hızlı tüketim, hızlı yaşam vb.), farklı oluşumların, anlayışların, yaklaşımların ortaya çıkmasına zemin hazırlamaktadır. Nitekim Yavaş Hareketi ile başlayan bu süreç, kendini ilk ortaya çıktığı gıda dışında da göstermeye başlamıştır. Hızlı tüketim, hızlanan hayat insanın temelde, özünde bulunmamaktadır. İnsan robotik bir canlı olmadığı gibi, hayatında hislere ve duygulara yer vermekte kendini ifade etmektedir. Ancak yaşanan hızlı hayat, onun anlamlandırma ve duygularını besleme açısından eksiklik yaratır. Bu eksiklikler zamanla insan için olumsuz etkileriyle beraber ruh, akıl ve beden sağlığını da tehdit etmektedir. İnsanların kendini ifade edemediği, bu hızlı döngüde kendini ifade etmeye dahi zaman bulamadığı anlarda gittikçe içine kapalı bir hal almakta ve toplum sağlığı da bundan etkilenmektedir. Bu etkiler neticesinde insanlar yaşadıkları alanlardan mutsuz hatta umutsuz olmaktadır ve bu durum insanları yeni arayışlara itmektedir. Şehirlerin kendine has özellik ve olgularının yerini tekdüzelik almaya başlamış, birbiriyle aynılan ve farklılıkların adeta törpülediği yaşam alanları yaratılmaya başlanmıştır. Kültürel etki ve izlerin yavaş yavaş ortadan kaybolmaya başlaması şehirlerin özgünlüğünü de elinden almıştır. Küresele karşı yerelin korunması, sürekliliğinin sağlanmak istenmesi gibi nedenler günümüz küreselleşen şehir anlayışından uzaklaşıldığını göstermektedir. Hızlı tüketim, hızlı yaşam ve hızlı toplum insanları sakinliğe ve dingin bir hayat tarzına itmekte ve içinde adeta kaybolduğu bu hız anlayışı yerini, zaman ve mekânın birbirleri ile uzlaşabildiği yaşam alanlarına bırakmaya başlamaktadır.

Çalışmamızda ele alacağımız Demre, Sakin Şehir olma potansiyeli yönünden değerlendirilecek ve bu konuda bir yol gösterici olması amaçlanmaktadır.

2. SAKİN ŞEHİR (CITTASLOW) NEDİR VE NASIL ORTAYA ÇIKMIŞTIR ?

İlk olarak 1980’li yıllarda İtalya’da dünyaca ünlü bir fast food zincirinin açılmasına karşı olarak ortaya çıkan Yavaş Hareketi (slow movement), günümüze kadar kendini farklı birçok alanda göstermeye başlamıştır. Avrupa’da uygulanabilirliğinin görülmesi ve bu konuda sağlam adımlar atılması bu hareketin başka alanlara da uyarlanması imkân vasıtalarını oluşturmuştur. Yavaş Hareketi geride kalmak, ileri gitmemek olarak değerlendirilmemelidir. Aksine sakin, yavaş ve nitelikli bir ilerlemeyi göstermektedir (KARAKAŞ ÖZÜR; 2016: 160).

Yavaş Hareketinin uyarlandığı Sakin Şehir felsefesi, hızlı ve tüketime dayalı yaşam biçiminin egemen olduğu günümüz şehir yaşamına ve dizaynına alternatif getirmeyi hedeflemektedir. Bu doğrultuda daha önce yemek üzerinde gerçekleşen bu hareket yerini küreselleşmenin adeta tektipleştirdiği şehirlerde de kendini göstermeye başlamıştır. Cittaslow hareketi 1999 yılında Greve in Chianti’nin eski belediye başkanı Paolo Saturnini’nin girişimleriyle ortaya çıkmıştır. Paolo Saturnini yaşam kalitesini yükseltmek, insanların yaşadığı anlardan daha keyif almasını sağlamak, nitelikli yaşam alanları oluşturmak gibi amaçlarla şehirlerin kendilerini değerlendirmelerini ve farklı bir kalkınma modeli ortaya koymaları fikrini ulusal boyuta taşımıştır. Bu düşünce akımı kısa zamanda Bra (Francesco Guida), Orvieto (Stefano Cimicchi) ve Positano (Domenico Marrone) belediye başkanları ve Slow Food başkanı Carlo Petrini tarafından benimsenmiştir. Günümüzde ise, 28 ülkede 182 üyeye yayılan Cittaslow hareketinin amacı Slow Food felsefesini şehrsel boyuta taşımaktır <https://cittaslowturkiye.org:erişimtarihi08.06.2019>). Cittaslow felsefesi, yaşamaktan zevk alınacak bir hızda yaşanmasını savunmaktadır. Bu hareketle beraber insanların birbiriyle iletişim kurabilecekleri, sosyalleşebilecekleri, kendine yeten, sürdürülebilir, el sanatlarına, doğasına, gelenek ve göreneklerine sahip çıkan, ama aynı zamanda alt yapı sorunları olmayan, yenilenebilir enerji kaynakları kullanan, teknolojinin kolaylıklarından da yararlanan teknolojiyi dışlamayan, onun şehir için faydalı ve yararlı olabilecek kısımlarını kullanan gerçekçi bir alternatif olacağı hedefiyle yola çıkmıştır (ÜNAL, ZAVALSIZ; 2016: 900). Çevrenin durumun bozulması ve doğal kaynaklarımızın azalması ile başa çıkabilmek için, çeşitli turizm destinasyonları daha sürdürülebilir teklifler sunmayı amaçlamaktadır. (ARIKAN, vd.;2015,1).

Yaşadığımız mekân hem doğal güzellikler hem de tarih boyu birçok uygarlığa ev sahipliği yapmış olması nedeniyle Cittaslow üyesi olması muhtemel yerleşim alanı açısından oldukça zengindir. Bunun yanı sıra bulunduğu konum itibarıyla de çeşitli kültürel özelliklere ve miraslara da sahiptir. Zamanla bu gibi özelliklerin, mirasların korunamaması insanların geçmişi ve geleceği arasındaki bağın zayıflamasına, insanın özünde var olan aidiyet duygusunun olumsuz etkilenmesine zemin hazırlamakta ve onu yalnızlaştırmaktadır.

3. BİR YERİN SAKİN ŞEHİR OLABİLMESİ İÇİN GEREKLİ OLAN KRİTERLER

Bir yerleşmenin Sakin Şehir olabilmesi için belli kriterler söz konusudur ve bu kriterlerden en az 50 puan alınması gerekmektedir. Daha önceden 59 kriterden oluşuyorken şu anda yeni düzenlemelerle birlikte 71 kriterden oluşmaktadır. (<https://cittaslowturkiye.or> erişimtarihi:06.08.2019). Bu kriterler 7 ana başlık altında toplanmış bulunmaktadır.

Bu kriterler;

1. Çevre Politikaları
2. Altyapı Politikaları
3. Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları
4. Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanaatkarla Dair Politikalar
5. Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim İçin Planlar
6. Sosyal Uyum
7. Ortaklıklar

başlıkları altında toplanmıştır. Belli başlıklar altında toplanan bu kriterler ölçüsünde değerlendirilen yerleşmeye, uygun bulunması durumunda Sakin Şehir ünvanı verilebilmektedir. Her yerleşmenin kendine has özellikleri kapsamında geliştirilen projelerle bu sürece destek verilebilmekte, değerlendirme sonucu alınan puanları tamamlar nitelikte olabilmektedir.

Bir bakıma yerel kalkınma hareketi de olan Sakin Şehir, yerleşmelerin bozulmadan, kapasitelerinin üzerine çıkmadan, sahip olduğu değerlerinin kaybolmasına, yitip gitmesine müsaade etmeden küresel dünyada var olabilmeyi ve bunu sürdürebilmesi anlamına gelmektedir. Geçmiş ile gelecek arasında köprü oluşturarak var olabilmeyi esas alan bu akım, dünyada giderek benimsenmekte ve çoğu alanda kendine yer bulabilmektedir.

Çalışma sahamızın sahip olduğu birçok doğal ve kültürel ve sosyal özellik anlatılmaya çalışılacak ve Sakin Şehir potansiyelinin var olduğu görüşü ortaya konmaya çalışılacaktır. Nitekim bahsi geçen çalışma sahamız, yapılacak proje ve yerel kurum ve kuruluşların desteğiyle bu görüşünü hayata geçirerek somut hale getirebilecektir.

Çalışma sahamız genel yapısı itibarıyla Sakin Şehir olma özelliğine aday olabileceği görüşü anlatılmaya çalışılmıştır. Ancak bunun çeşitli proje ve yerel kurum ve kuruluşların görüş ve düşünceleriyle desteklenmeli bu yolda ortak bir adım atılmalıdır.

DEMRE’NİN DOĞAL VE KÜLTÜREL ÖZELLİKLERİ

Çalışma alanımız olan Demre, Antalya’nın bir ilçesidir. Antalya merkeze olan uzaklığı yaklaşık 150 km’dir. Demre’nin batısında Kaş, doğusunda Finike ilçeleri ve güneyinde Akdeniz yer almakta, üç tarafı dağ ile çevrili bulunmaktadır (Harita 1). Bugünkü Demre’nin kurulduğu alan, Demre (Myros) Çayı’nın getirdiği verimli alüvyonlardan meydana gelmiştir. Verimli toprakları sayesinde temel geçim kaynağı tarım olan Demre’de, Akdeniz ikliminin karakteristik özellikleri görülmektedir. Yazları sıcak ve kurak, kışları ise ılık ve yağışlıdır.

Harita 1: Demre'nin Bulunduğu Konum

Bugün Demre sınırları içerisinde yer alan Likya Uygarlığı önemli antik kentlerinden olan Myra'nın yerleşim tarihi, M.Ö. 5. yüzyıla dayandırılmaktadır. Myra eski Likya dilinde “Yüce Ana Tanrıçasının Yeri” anlamına gelmektedir. Myra'ya ait en eski arkeolojik veri Kaya Mezarları'dır (KARATAŞ; 25-26). Ayrıca, UNESCO Dünya Mirası Kalıcı Listesi'ne adaydır. Siyasi bir niteliğe sahip olan Myra, bu özelliğini uzun süre korumuştur. Likya Uygarlığı döneminde önemli piskoposluk merkezi olan Myra, Aziz Nicholaos'ın başpiskopos olduğu M.S. 2. yüzyılda Likya'nın başşehri olmuştur. Siyasi ve dini özelliği bulunan yerleşme döneminin “En Parlak Kent” olarak anılmasına neden olmuştur (Dünden Bugüne Antalya-I; 2012: 202). Bugün bu yerleşim, gerek depremler ve gerekse Demre (Myros) Çayı'nın getirdiği alüvyonlar nedeniyle üzeri örtülmüş vaziyettedir. Demre, bu alüvyonların üzerinde daha güneyde kurulmuştur (Strabon, 2012: 245-247).

Foto 1: Myra Kaya Mezarları

Kaynak: <http://www.demre.gov.tr:erişimtarihi30.01.2019>

Foto 2: Myra Antik Tiyatrosu

Kaynak: <https://www.kulturportali.gov.tr/erisimtarihi:04.09.2019>

Demre’de bulunan Aziz Nicholaos Kilisesi, Orta Bizans Dönemi’nin en seçkin anıt mimari örneğidir (Dünden Bugüne Antalya-II; 2012: 191). Bugün ziyarete açık olan müze yerli yabancı birçok turist için görülmeye değer yerler arasındadır. Myra ya da Likya için değil tüm Ortodokslar için önemli bir yeri olan Aziz Nicholaos denizcilerin azizi olarak geçer. İnançları gereği Aziz Nicholaos’ın öldüğü gün olarak kabul edilen (bu bilgi kesin değildir) 6 Aralık’ta onu anmak tören düzenleyerek ayin yapılmaktadır. (Foto 4) Bu dini törenlere çok* sayıda Hristiyan inancında insan katılmaktadır. Gelenekselleşen bu törenler yerli yabancı birçok turisti kendine çekmektedir.

Foto 3: Noel Baba Kilisesi

Foto 4: Noel Baba Kilisesi'nde Yapılan Ayinden

Kaynak: <https://www.cnnturk.com/haber.erişimtarihi:03.08.2019>

2016 yılında ziyarete açılan Likya Medeniyetler Müzesi, Andriake antik kentinin kalıntılarının yer aldığı liman ağzında bulunmaktadır. Myra'nın limanı olan Andriake yerleşmesi korunaklı limanı sayesinde dönemin önemli ticaret merkezlerinden birini oluşturmaktaydı. Akdeniz Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü öğretim üyesi ve Myra – Andriake Kazıları başkanı Prof. Dr. Nevzat Çevik ile ekibi tarafından yürütülen kazılardan çıkan eserlerin sergilendiği müze, 8 bölümden oluşmaktadır. 2703 m²'lik alan kaplayan ve Andriake antik kentinin kalıntılarının da olduğu müzenin açık hava bölümünde liman yapıları, ticaret agorası (Plakoma), kilise yapıları, hamam, liman çarşısı, 24 metre uzunluğunda, 12 metre genişliğinde ve 6 metre derinliğinde yeraltı su sarnıcı yer alıyor. Kapalı alanı ise; 7 odalı tahıl deposunun (Granarium) restore edilerek çatısı kiremit örtü ile kapatılarak oluşturulmuştur. Burası 56 metre uzunluğunda, 32 metre genişliğindedir. (Foto 6-7) Müzede Myra, Patara, Olympos, Arykanda, Tlos, Ksantos antik kentlerinin verildiği salonlar yer almakta ve bu salonlarda Likya Tarihi ve Coğrafyası, Epigrafisi, sikke, ekonomi ve sosyal yaşamı ile dini, kültürü, tarihsel gelişimi içinde eserlerle kazılardan çıkarılan çeşitli kalıntılarla, salonların içeriklerine uygun bilgi panoları, yapılan canlandırmalar ve çeşitli interaktif sunumlarla desteklenerek tanıtılmaktadır. Dönemin teknik olarak ileri düzeyde olan aletlerini de kullanan ve bu hizmeti sunan liman, Andriake'nin bugün kullanılmayan rıhtımında, içinde amphoralarla zeytinyağı, şarap gibi sıvı malzemenin taşınmasını gösteren “Roma Dönem Ticaret Gemisi” canlandırması yer almaktadır. Granariumun (tahıl depoları) önünde yer alan düzlükte limanın yukarısında yer alan yük taşımak için makaralı kaldıraçlar, yapım aşamasında tekneler ve denizcilik malzemeleri sergilenmektedir. Müze ve çevresinde yapılmış olan restorasyonlar, düzenlemeler ve çevrenin dokusuna zarar vermeyen travers ve granit döşenmiş olan gezi yolları ve bu alanlarda yer alan tanıtım panoları, vb. ile açık hava müzesi niteliği göstermektedir (<http://www.demre.gov.tr:erişimtarihi:23.11.2018>). Likya Medeniyetleri müzesi Demre için önemli bir marka olma yolunda ilerlemektedir. Gittikçe artan merak ve ilgi sayesinde birçok yerli ve yabancı turistin ilgisini çekmektedir. Bir medeniyeti konu olan ülkemizdeki ilk müze olma özelliğine sahiptir.

Foto 5: Likya Uygarlıkları Müzesi

Kaynak: <http://www.demre.gov.tr:erişimtarihi30.11.2018>

Foto 6: Likya Uygarlıkları Müzesi, Kuş Cenneti, Çayağzı Mevkii

Kaynak: <http://www.demre.gov.tr:erişimtarihi30.11.2018>

Demre, doğal güzellikler açısından oldukça dikkat çekicidir. Demre (Myros) Çayı'nın getirdiği malzemeler neticesinde antik bir liman yerleşmesi olan Andriake'nin koy ağzını kapatmış ve liman bataklığa dönüşmüştür. Çayağzı denilen bu mevkii bugün 150 kuş türüne ev sahipliği yapmaktadır. Sazlık ve bataklık halinde bulunan alanda bulunan kuş türü Türkiye'de yayılış gösteren kuş türlerinin yaklaşık %34'üne tekabül etmektedir (ÖZKAN; 2011: 22).

Demre'de Sülüklü mevkiindeki plajı mavi bayrak sahibidir. Ayrıca Demre sahilleri boyunca yuva alanları bulunan caretta caretta koruma altındadır. Bunun için çeşitli proje ve gönüllülük esasıyla caretta caretta yumurtaları korunmaya çalışılmaktadır.

Likya Yolu, özellikle son yıllarda Treakking spor sevenlerin ve kültür rotalarına katılanların uğrak noktası olmuştur. Fethiye'den başlayıp Antalya'da son bulan tarihi yürüyüş yolu 535 km'dir. Ayrıca ülkemizin ilk uzun mesafeli yürüyüş yolu olan Likya Yolu, yol güzergâhlarındaki ziyaret edilecek yerler açısından da son derece zengindir (Harita 2). Birçok antik kent uğrak noktasını oluşturmaktadır. Bunların yanı sıra kamp alanlarını da barındıran bu rota gittikçe parlayan bir kültür ve doğa yoludur.

Harita 2: Likya Yolu Haritası

Kaynak: <https://www.ntv.com.tr:erişimtarihi:26.07.2019>

Kekova Adası'nın karşı sahilinde antik kentlerden Theimussa yerleşimi yer almaktadır. Eski yerleşime ait kalıntılar Kale İskelesi-Üçağz köyünün hemen doğusundadır. Yerleşimde günümüze ulaşmış Likya dönemine ait liman kalıntıları ve lahit mezarlar bulunmaktadır. Theimussa yerleşiminin güneyinde Simena (Kaleköy), hem manzarası hem de antik, Orta Çağ ve modern yerleşimin oluşturduğu tarihi dokusuyla günümüzde Likya'nın en ilgi çekici şehirlerinden birisidir. Kekova Adası'nın kuzey kıyıları boyunca deniz suları içinde kalmış antik yapı kalıntıları dikkat çekicidir. Batık kent olarak adlandırılan bu alanda yapıların bir kısmı deniz altında kalmıştır (YAMAN KOCADAĞLI; 2012: 194-195). Çayağzı mevkiinden yatlarla yapılan güneybirlik turlarla çevre antik kentlere ulaşım ve geziler mevcuttur. Kekova (Dolichiste (Batıkşehir), Simena Antik Kenti (Kaleköy), Theimussa (Kale İskelesi-Üçağz)'ya yapılan turlar, oldukça ilgi çekici ve görülmeye değer yerlere ulaştırmaktadır. Ayrıca buradaki limanın sığ olması nedeniyle büyük kapasiteli ve hacimli yatlar kıyıya yanaşamamaktadır. Bahsi geçen turlar daha çok küçük ölçek ve kapasiteli yatlarla sürdürülmektedir. Oldukça dikkat çeken bu alan, yapılan tekne turlarıyla da birçok turisti kendine çekmektedir (ZAYIM; 2018: 407).

Foto 7: Teimiusa (Üçağz)'daki Likya Dönemine Ait Kalıntılar

Kaynak: <https://antalya.ktb.gov.tr/erişimtarihi:26.07.2019>

Ayrıca Beymelek Lagünü'nden (Dalyanı'ndan) bahsetmek gerekirse, Demre Ovası ile lagünün batı kıyılarına kadar sokulan alan kum, kil ve alüvyonla kaplı olarak bulunmaktadır. Güney sahili ise, kum ve mille denizden ayrılmıştır. Görünümü üçgeni andıran bu gölün derinliği yaklaşık 2.5- 3m kadardır ve 355 hektar alana sahip olan göl, Türkiye'nin önemli doğal yaşam alanlarından biri olma özelliğine sahip bulunmaktadır. Göl içinde iki adet küçük ada bulunmaktadır. Göçmen kuşların kışlama ve yaşam alanı konumundaki dalyanda 30'un üzerinde kuş türü yaşamaktadır. Türkiye'de canlılığını koruyan ender sulak alanlardan biri olan Beymelek Dalyanı'nda çipura, levrek, sargoz, 6 kefal türü, mırmır, yılan balığı başta olmak üzere 20'nin üzerinde balık türü yaşamaktadır. Beymelek Dalyanı'nda yaşayan en özel canlı ise mavi yengeçtir. Dalyan alanı Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına bağlı Beymelek Akdeniz Su Ürünleri Araştırma Enstitüsüne tahsisli olup, bu kurumun sorumluluk ve gözetimi altında bulunmaktadır (Foto 8) (<http://www.demre.gov.tr/erişimtarihi03.12.2018>).

Foto 8: Beymelek Lagünü (Dalyanı)

Kaynak: <http://www.demre.gov.tr:erişimtarihi03.12.2018>

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Günümüzde şehirlerin mevcut durumları, teknolojiyle birlikte yaşanan gelişim ve değişimlerin küreselleşme boyutuna taşınmasıyla tek tipleşme kaçınılmaz olmuştur. Bu bağlamda küreselleşmeyle birlikte tek tipleşme kültürel alanda, şehir planları ve yerleşimlerinde kendini göstermiştir. Gittikçe aynılaştan ve birebir kopya halini alan bu yayılım, yerle maddi manevi anlamda olumsuz etki yaparak onu etkilemiştir. Kültürel farklılıkların ortadan kalkmaya başlaması, yerelin yok edilmesi buna karşı alternatif bir görüş ortaya çıkmasına neden olmuştur. Avrupa’da başlayan ve buradan tüm dünyaya yayılan Yavaş Hareket, felsefesi itibariyle birçok farklı alanda benimsenmiştir.

İnsanların yaşadıkları ortamdaki memnuniyet, hemen her şeyin ölçüsünün hız olduğu bugünlerde neredeyse imkânsız hale gelmiştir. Yereli koruyarak, yaşanabilir, sürdürülebilir yaşam alanlarının belli kriterlerle korunması amacıyla Cittaslow felsefesi bu noktada önemli bir zemin hazırlamıştır.

Çalışma sahası olan Demre’de gerek doğal gerekse kültürel özellikleri Cittaslow kapsamında değerlendirilebilir ve bu sayede var olan yerel kimliğini kaybetmeden sürdürülebilir bir marka değerine sahip olabilir. Bu konuda elbette yapılacak ve hazırlanması gereken birçok kriter bulunmakla birlikte, bunların sağlanmasıyla Demre için önemli bir ekonomik, sosyal, kültürel katkı sağlaması beklenmektedir. Yerel halkta bu konuda gerekli bilincin oluşturulması son derece önem arz etmektedir. Nitekim bu kriterlerin oluşturulması ve özellikle de bunun devamlılığının sağlanması gerekmedir.

Sakin Şehir ağına katılmak için istenen kriterlerin sağlanması yapılacak olan plan, proje ve bu konuda atılacak adımlarla mümkün olabilecektir. Bu koşulların sağlanması, Demre için nitelikli bir yaşam alanı oluşturulmasının, turizm için artı değer katacak olmasının da imkân vasıtalarını oluşturacağı kesindir. Yerel dinamiklerinin kullanılması konusunda yerel yönetimlere de oldukça büyük görevler düşmektedir. Gerekli plan ve projelerin hazırlanması hususunda atılacak adımlarla istenilen kriterler sağlanabilecek ve gelecekte yeni bir Sakin Şehir adayımız olabilecektir.

KAYNAKÇA

- “Dünden Bugüne Antalya” Cilt I, *Antalya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları*, 2012, Antalya.
- “Dünden Bugüne Antalya” Cilt II, *Antalya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları*, 2012, Antalya.
- Karakas Özü, N. (2016). “Sakin Şehir/Cittaslow Hareketi ve Yerleşme Coğrafyası” *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Nisan, Sayı: 37, ss. 151-179.
- Karataş, H. (2010). Antalya İli, Demre İlçesi Turizm Kullanımına Yönelik Peyzaj Potansiyelinin Araştırılması, *Yüksek Lisans Tezi*, Konya.
- Özkan, E. (2011). “Demre Kent Müzesi”, *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi*, Antalya.
- Strabon, (2012). “*Antik Anadolu Coğrafyası*”, Kitap XII - XIII - XIV, Çeviren Adnan Pekman, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul.
- Ünal M., Zavalsız Y. S. (2016). “Küreselleşme Karşıtı Bir Hareket: Yavaş Hareketi”, *İnsan Ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi Cilt: 5, Sayı: 4, ss: 889-912*.
- Yaman Kocadağlı, A. (2012). “Kalkan - Kumluca Arasında Kıyı Alanları Kullanımı Ve Sorunları”, *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi*, İstanbul.
- Zayım, M. (2018). Demre’nin Kültür Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi”, *I. Uluslararası Akdeniz Sempozyumu Tam Bildiri Kitabı Cilt 4, ss:395-416*, 1-3 Kasım 2018, Mersin.
- Arıkan, İ., Dündar, A., Edlinger, L. S. (2015). “Is Cittaslow an Effective Model in Destination Development for Sustainable Tourism? A Case Study in Austria” International Conference ‘Science in Technology’ SCinTE 2015.

İnternet Kaynakları

- <https://cittaslowturkiye.org/uyelik-sureci-ve-kriterler/erişimtarihi:06.08.2019>
- <https://www.cnnturk.com/haber/turkiye/noel-baba-demrede-ayinle-anildi.erişimtarihi:03.08.2019>
- <http://www.demre.gov.tr/erişimtarihi:23.11.2018>
- <http://www.demre.gov.tr/erişimtarihi30.11.2018>
- <http://www.demre.gov.tr/erişimtarihi03.12.2018>
- <http://www.demre.gov.tr/erişimtarihi30.01.2019>
- <https://www.ntv.com.tr/erişimtarihi:26.07.2019>
- <https://antalya.ktb.gov.tr/erişimtarihi:26.07.2019>
- <https://www.kulturportali.gov.tr/erişimtarihi:04.09.2019>